

29. 10. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Na víkend k babičce - k rozsahu styku prarodičů s vnoučaty ve světle judikátu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1081/20 ze dne 08.09.2021

V rámci agendy rodinného práva se poslední dobou poměrně často setkáváme s problematikou styku prarodičů s vnoučaty, resp. s tím, v jakém rozsahu bude tento styk probíhat. V rodinách, kde mezi jednotlivými příbuznými panují zdravé a narovnané vztahy, se jedná možná o záležitost těžko představitelnou, když v těchto rodinách ke styku prarodičů s vnoučaty dochází přirozenou cestou. Rozpadlých rodin však bohužel není málo, navíc se rozpad netýká pouze základní rodiny (matka, otec, dítě), ale taktéž rodiny širší, tedy právě mezi rodiči a prarodiči nezl. dětí.

Ústředním **bodem zájmu každého řízení ve věcech péče soudu o nezletilé je, a vždy bude, dítě a jeho nejlepší zájem.** Nejlepší zájem dítěte je tedy také základním paradigmatem, jakým je nutné nahlížet na styk prarodičů s vnoučaty a jeho četnost. To, že se nejedná o otázku jednoduchou, víme z naší praxe velmi dobře, přičemž mezi naše klienty se řadí jak prarodiče, tak rodiče, tedy dovolím si tvrdit, že danou problematiku známe z obou stran. Rozsah styku dalších příbuzných s dítětem, respektive kritéria, kterými by se obecné soudy měly při jeho stanovení řídit, nejsou nikde v právním řádu explicitně upravena. V rámci tohoto článku seznámím čtenáře s aktuálním judikátem Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 1081/20 ze dne 08. 09. 2021 (dále v textu také jen „**nález**“), který dává alespoň rámcové vodítko, jak se k této problematice postavit.

V předmětné kauze bylo obecnými soudy rozhodnuto, že prarodiče jsou oprávněni stýkat se s vnukem každý třetí týden v roce od pátku od 15:00 hodin do neděle do 17:00 hodin, přičemž tato úprava neplatí v době od 23. 12. do 1. 1. a v době od 1. 7. do 31. 8., kdy po tuto dobu jsou prarodiče oprávněni stýkat se s vnukem od 27. 12. v 09:00 hodin do 28. 12. v 17:00 hodin a třetí týden v červenci od pondělí od 09:00 hodin do neděle od 07:00 hodin. Pro dokreslení situace uvádím, že v daném případě byly vztahy mezi prarodiči a rodiči (zejména matkou) velmi narušené a že otec měl styk s nezletilým fakticky podstatně ztížen, a to z toho důvodu výkonu svého povolání v Německu.

Prarodiče opírali své nároky na styk s vnoučetem tradičně o § 927 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, platném znění (dále jen „**občanský zákoník**“), když toto ustanovení občanského zákoníku otevírá prostor širokému příbuzenstvu a stanoví, že *právo stýkat se s dítětem mají osoby příbuzné s dítětem, ať blízce či vzdáleně, jakož i osoby dítěti společensky blízké, pokud k nim dítě má citový vztah, který není jen přechodný, a pokud je zřejmé, že by nedostatek styku s těmito osobami pro dítě znamenal újmu. Také dítě má právo se stýkat s těmito osobami, pokud tyto osoby se stykem souhlasí.*

Naopak argumentace rodičů spočívala v tom, že jsou to primárně rodiče, kdo má právo na výchovu svého dítěte, a rodiče mají přednostní právo na péči o něj. Rodiče nikdy nezpochybňovali, že jejich dítě má právo stýkat se i s širší rodinou včetně prarodičů, avšak ne v tak širokém rozsahu, jak si představují prarodiče a jak v konečném důsledku rozhodly obecné soudy.

Primárně Ústavní soud ve svém nálezu uvedl, že vztahu k soudním rozhodnutím v rodinných věcech přistupuje rezervovaně. Jak soud sám již v minulosti deklaroval, a to zejména v důsledku absence dovolání (vyjma manželského majetkového práva), tedy jeho přezkumná pravomoc se soustředila pouze na posouzení toho, zda v daném případě nejde o extrémní rozhodnutí, které by bylo založeno na libovůli, respektive, které by jinak negovalo právo účastníka řízení na spravedlivý proces.

Předmětný nálezn stanoví, že základním kritériem, a to nejen při stanovení rozsahu styku, ale i při zjišťování, zda vůbec je dáno právo na styk, je nejlepší zájem dítěte (jak jsem již zmínila výše). Tento závěr vyplývá nejen z judikatury Ústavního soudu ČR^[1], ale také z komentářové literatury a z důvodové zprávy Rady Evropy k Úmluvě o styku s dětmi, čl. 5 odst. 1 Úmluvy o styku s dětmi. V této důvodové zprávě Rady Evropy je také stanoveno, že pokud styk s širším příbuzenstvem vede k rodinnému napětí, nemusí být již styk v nejlepším zájmu dítěte. Toto Ústavní soud ve svém aktuálním nálezu zohledňuje, když shrnuje, že při stanovení rozsahu styku dítěte s dalšími příbuznými (dle již zmíněného § 927 občanského zákoníku) **je třeba pečlivě zvažovat nejlepší zájem dítěte, který může být oslaben mimo jiné i z důvodu existence napětí, konfliktů či vyhrocených vztahů mezi rodiči dítěte a příbuznými, o jejichž styku s dítětem je rozhodováno.** Ústavní soud uzavřel, že pokud obecné soudy vyhodnotí, že hádky mezi rodičem a prarodičem jsou vinou rodiče, pak toto nemůže být důvodem pro určení rozsáhlého styku dítěte s prarodičem.

Ústavní soud vytkl obecným soudům, že určily styk v rozsahu, který v běžné praxi opatrovnických soudů odpovídá rozsahu stanovenému rodiči, který nemá dítě v péči a fakticky v této věci odpovídá rozsahu styku otce s nezletilým, který se s nezletilým nemůže vídat častěji než prarodiče, což je nepřijatelné. Z předmětného nálezu vyplývá, že rozsah styku dalších příbuzných s dítětem **nemůže být rozsáhlejší či postaven na roveň styku rodičů s dítětem**, a to zejména za situace, kdy si to rodiče nepřejí, neboť jejich stanovisko je třeba za normálních okolností zohlednit. Absence souhlasu rodičů s rozsahem styku nezletilého s prarodiči v tak širokém rozsahu nemůže být bez dalšího nahrazena rozhodnutím soudu. **Nad to je potřeba vždy zohledňovat, zda má nezletilý blízký vztah s dalšími příbuznými, kteří se chtějí s dítětem stýkat (a ono s nimi).**

Je třeba mít na paměti, že je to právě rodič, který má za dítě rodičovskou odpovědnost, a právě proto primárně jemu svědčí právo určení rozsahu styku s dalším příbuzenstvem. V předmětném nálezu Ústavního soudu není stanoveno žádné paušální pravidlo, jak často by se měli prarodiče s vnoučaty stýkat, což je dle mého názoru dobře, když toto ani není možné s ohledem na to, že každá rodina je jiná a každá kauza má jinou výchozí situaci. Nicméně Ústavní soud nastínil, jak by se posuzovaná věc mohla vyhodnotit, a to ve shodě s návrhem rodičů, tj. za adekvátní považuje jeden či dva dny v měsíci, kdy by se prarodiče stýkali s nezletilým. Nad to není dle názoru Ústavního soudu problém pro obecné soudy formulovat petit tak, že **bude vyjmut narozeninový den nezletilého ze styku s prarodiči, aby bylo zaručeno, že nezletilý bude na svoje narozeniny primárně se svými rodiči**, nebo alespoň s jedním z nich, a bude na jejich rozhodnutí, zda se případné oslavy zúčastní i prarodiče.

Závěrem bych shrnula, že aktuální nálezn Ústavního soudu ČR zopakoval již mnohokrát uvedené, tedy že v případě styku nezletilého dítěte s prarodiči je vždy třeba zkoumat nejlepší zájem dítěte. Ten může být narušen z důvodu existence napětí a konfliktů ve vztazích mezi rodiči a prarodiči. Dle mého názoru Ústavní soud upevnil pozici rodičů, když výslovně stanovil, že jsou to stále rodiče, kdo má dítě v péči, a primárně jim svědčí právo určení rozsahu styku s dalším příbuzenstvem. Navíc se Ústavní soud postavil na stranu rodičů, když uzavřel, že v případě, že vyjde najevo, že napjaté vztahy jsou vinou rodiče, pak toto nemůže být argument pro prarodiče k tomu, aby se domohli širšího styku.

Mgr. Petra Marková,

advokátka

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] usnesení ze dne 30. 8. 2016 sp. zn. II. ÚS 2465/16, usnesení ze dne 18. 10. 2016 sp. zn. I. ÚS 1901/16

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké osobě](#)

- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)